

PERSBERICHT

4 november 2016

Verslag aan het Vlaams Parlement

Uitvoering van besparings- en begrotingsmaatregelen 2015

Bij zijn onderzoek van de Vlaamse begroting 2015 heeft het Rekenhof vastgesteld dat de 1,15 miljard euro besparingsmaatregelen van de Vlaamse Regering niet duidelijk terug te vinden zijn in de begrotingsstukken. Het heeft daarom aan de concretisering en realisatie van deze maatregelen een meer diepgaand onderzoek gewijd. Uit dit onderzoek blijkt dat: de Vlaamse overheid de besparingen 2015 ontoereikend geconcretiseerd en onvoldoende centraal of uniform heeft opgevolgd. Daardoor is ook de verantwoording over de uitvoering van de besparingsmaatregelen ontoereikend. De diverse administraties stellen de besparingen gehaald te hebben, aangezien ze kun kredieten in het automatische boekhoudsysteem niet konden overschrijden. Het Rekenhof plaatst daar kanttekeningen bij en beveelt het Vlaams Parlement aan de Vlaamse Regering om een duidelijke verantwoording te vragen.

Onderzoek

Het Rekenhof kon in de Vlaamse begroting 2015 niet alle besparingsmaatregelen terugvinden die de Vlaamse Regering in de algemene toelichting bij de begroting opsomde. De programmatoelichtingen van de diverse beleidsdomeinen concretiseerden deze maatregelen onvoldoende. Daarom besliste het Rekenhof die concretisering in het kader van zijn onderzoek naar de uitvoering van de begroting 2015 verder te onderzoeken. Tevens probeerde het zich een beeld te vormen van de mate waarin de Vlaamse overheid de besparingen opvolgde en realiseerde en in welke mate de gerealiseerde besparingen structureel van aard zijn

Begrotingsmaatregelen 2015

Bij de begrotingsopmaak 2015 koos de Vlaamse Regering voor een begroting in evenwicht. Daarvoor waren 1,15 miljard euro structurele begrotingsmaatregelen nodig. Enkele economische tegenvallers zorgden ervoor dat de regering het begrotingsevenwicht bij de begrotingsaanpassing in april 2015 niet handhaafde, maar wel het begrotingstekort wilde beperken met 349,5 miljoen euro nieuwe begrotingsmaatregelen, waaronder 155,8 miljoen euro bijkomende besparingen op uitgaven, zowel structurele als eenmalige.

Concretisering van de besparingen

De algemene toelichting bij de begroting 2015 omschreef maar 394 miljoen euro van de 1,15 miljard euro besparingsmaatregelen, en dan nog op zeer algemene wijze. Een verdeling over de beleidsdomeinen kon pas worden verstrekt bij de bespreking van de begroting in het Vlaams Parlement. Bij de aanvang van zijn onderzoek, vroeg het Rekenhof het departement Financiën en Begroting om centrale detailcijfers. De aanlevering van gegevens door de onderscheiden beleidsdomeinen verliep echter op een weinig uniforme of transparante wijze. Bovendien hanteerden de beleidsdomeinen een categorisering van de maatregelen die niet overeenstemde met die van de programmatoelichtingen. Het Rekenhof kon dan ook zelden een volledige aansluiting vinden tussen de gegevens in de begrotingsdocumenten, de programmatoelichtingen en de antwoorden die de beleidsdomeinen tijdens het onderzoek bezorgden. Uiteindelijk kon het Rekenhof zich wel

een beeld van de besparingsmaatregelen vormen, ook al kon het niet voor alle categorieën aan besparingsmaatregelen het bedrag reconstrueren.

Opvolging van de effectieve besparingen

Het Rekenhof kon doorgaans geen specifieke centrale opvolging van de effectieve besparingen door Financiën en Begroting vaststellen. De opvolging vond vooral decentraal plaats in de diverse beleidsdomeinen, volgens het departement Financiën en Begroting omdat de beleidsdomeinen bij de uitvoering en monitoring over een zekere vrijheid beschikten. Doorgaans verschilde de opvolgingsintensiteit dan ook van beleidsdomein tot beleidsdomein. De onduidelijke concretisering van de begrote besparingsmaatregelen bemoeilijkte overigens de opvolging.

Realisatie van de besparingen

De administratie ging ervan uit dat de besparingen de facto werden gerealiseerd, aangezien kredietoverschrijdingen in principe niet mogelijk zijn in het boekhoudstelsel. Het Rekenhof vond voor de meeste punctuele besparingen in het algemeen geen indicaties van niet-uitvoering, maar stelde vast dat de begrotingsaanpassing of herverdelingen wel een aantal belangrijke kredietverminderingen in de loop van 2015 terugdraaiden en zodoende de oorspronkelijke besparingsmaatregelen afbouwden, zoals de fiscalisering van de renovatiepremie en de vermindering van de rentesubsidies aan de Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen en het Vlaams Woningfonds. Het Rekenhof nuanceert ook de stelling dat de afwezigheid van kredietoverschrijdingen inhoudt dat de besparingen zijn bereikt. Kredietoverschrijdingen kunnen manueel worden uitgevoerd of facturen kunnen worden doorgeschoven naar een volgend begrotingsjaar. Ten slotte kan een toename van het gebruik van een krediet de effectieve realisatie van een besparing beperken. Voorts werken niet alle entiteiten van de Vlaamse overheid onder het centrale boekhoudstelsel. Ten slotte is er geen duidelijkheid of de verzelfstandigde instellingen hun verminderde dotaties wel degelijk in uitgavenverminderingen omzetten. Het Rekenhof voerde in dit verband een specifiek onderzoek uit naar de besparingen van de VRT. Het stelde vast dat de hoge geaggregeerde aard van de verantwoording door de VRT het Rekenhof niet toeliet de cijfers in de jaarrekening eenvoudig terug te vinden in de budgetten en uitvoeringscijfers. De aansluitingen tussen het ondernemingsplan met de economische en budgettaire rekeningen werden wel voorgelegd. De financieringslasten voor de Vlaamse overheid zijn gedaald en de VRT haalde de vooropgestelde personeelsuitstroom nagenoeg volledig.

Structurele aard van de besparingen

De algemene toelichting bij de initiële begroting ging ervan uit dat alle besparingsmaatregelen structureel waren. Dat was echter niet het geval voor de schrapping van de competitiviteitsprovisie en de fiscalisering van de renovatiepremie. De begrotingsaanpassing maakte een onderscheid tussen eenmalige en structurele maatregelen. De beleidsdomeinen gaven aan dat de meeste gerealiseerde besparingen structureel van aard waren.

Reactie van de minister

De Vlaamse minister van Financiën en Begroting heeft op 18 oktober 2016 een gecoördineerd antwoord aan het Rekenhof bezorgd. Hij stelde onder meer dat het niet de intentie was alleen structurele maatregelen in de initiële begroting 2015 op te nemen en dat de besparingsmaatregelen wel degelijk centraal zijn opgevolgd. Dat niet alle besparingsmaatregelen zijn uitgevoerd, zou een bewuste keuze zijn geweest om in functie van de gewijzigde omstandigheden of technische moeilijkheden het geplande besparingstraject aan te passen. Ten slotte wees de minister erop dat bij de begrotingsopmaak 2017 maatregelen zouden zijn genomen voor een betere toelichting van de begrotingsmaatregelen en de rapportering daarover.

Informatie voor de pers

Het Rekenhof controleert de openbare financiën van de federale Staat, de gemeenschappen, de gewesten en de provincies. Het draagt bij tot de verbetering van het overheidsbeheer door nuttige en betrouwbare informatie die voortvloeit uit een tegensprekelijk onderzoek, toe te zenden aan de parlementaire vergaderingen, aan de beheerders en aan de gecontroleerde diensten. Als collaterale instelling van het parlement werkt het Rekenhof onafhankelijk ten opzichte van de overheden die het controleert.

Het verslag *Uitvoering van de besparings- en begrotingsmaatregelen 2015* is bezorgd aan het Vlaams Parlement. Het verslag en dit persbericht staan op de website van het Rekenhof (www.rekenhof.be).